

SKÖTSELPLAN FÖR

Bälingebergets naturreservat

Luleå kommun

LÄNSSTYRELSEN
I NORRBOTTENS LÄN
www.bd.lst.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	ALLMÄNT OM PLANEN	2
2	RESERVATETS SYFTE	2
3	UPPGIFTER OM RESERVATET	2
4	RESERVATSBESKRIVNING	3
5	SKÖTSELOMRÅDEN.....	3
5.1	NATUR.....	3
5.1.1	Bevarandemål	4
5.1.2	Skötselåtgärder	4
5.2	INFORMATION.....	4
5.2.1	Kvalitetsmål.....	4
5.2.2	Skötselåtgärder	4
5.2.3	Utvecklingsmöjligheter.....	4
5.3	LEDER	4
5.3.1	Kvalitetsmål.....	4
5.3.2	Skötselåtgärder	4
5.4	ANLÄGGNINGAR	5
5.4.1	Kvalitetsmål.....	5
5.4.2	Skötselåtgärder	5
6	UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION	5
7	SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER.....	5
8	LITTERATUR.....	6

Bilagor

- A Reservatets avgränsning
- B Informationsskyltar, anläggningar och leder
- C Sammanfattning av särskilda åtgärder
- D Kartbilaga till sammanfattning av särskilda åtgärder
- E Markägare inom Bälungebergets naturreservat

1 ALLMÄNT OM PLANEN

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av Bälungebergets naturreservat. Vid skötseln skall förutom reservatsföreskrifterna andra aktuella regelverk och riktlinjer beaktas. Planen ska ses över om minst tio år och vid behov revideras.

Bälungebergets naturreservat tillhör kategorin A-reservat vilket innebär att reservatet är ett skötselintensivt reservat enligt länsstyrelsens egen klassificering som omfattar tre kategorier (A, B, C). Anledningen till att Bälungeberget är ett A-reservat är att reservatet är välbesökt och innehar ett flertal leder och anläggningar som kräver mycket underhåll.

2 RESERVATETS SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara den biologiska mångfalden samt att vårda och bevara den värdefulla naturmiljön i området. Reservatets natursköna hållmarker och klapperstensfält skall bevaras. Reservatet syftar även till att bevara och stärka områdets naturskogsvärden. Inom ramen för dessa mål ska reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området
- Områdets orördhet bibehålls genom att exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan

3 UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets benämning:	Bälungebergets naturreservat
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	14 km VNV om Luleå. Blå kartan 24L.
Markägare:	Staten Naturvårdsverket, Privat markägare
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Areal:	276,5 ha
Naturtyper:	Naturtyper Skogsmark 170 ha, varav ca 133 ha produktiv skog Substratmark 106 ha
Samebyar:	Sirkas, Jåhkågasska, Udtja, Tuorpon

4 RESERVATSBESKRIVNING

Bälingebergets naturreservat ligger i Luleälvens dalgång, nära älvens utlopp i havet. Berget höjer sig markant över det flacka kustlandskapet och är med sina 139 meter över havet det högsta berget i trakten. Reservatet är mycket naturskönt och är på grund av närheten till Luleå ett omtyckt utflyktsmål för såväl skolklasser, turister som ortsbor. Bälingeberget nyttjas även till jakt, bär- och svampplockning.

Närmast toppen av berget märks havets påverkan tydligt i form av kalspolade hållmarker, stora klapperstensfält och mäktiga lager med svallgrus. Här finns även tydliga strandvallar som visar hur stranden har förskjutits som en följd av landhöjningen. På sydsidan av berget har havets kraftiga erosion bildat grottor och långa sammanhängande erosionskanter i berget. Hållmarkstallskogen som växer i dessa delar av reservatet är mycket gammal och delvis av urskogskaraktär. Här finns tallar som åldersbestämts till ca 400 år och som till formen närmast påminner om en "sparbanks-ek". Intressant är också att det högt uppe på berget, inklämt mellan olika klapperstensfält och hållmarker även finns mer produktiva bestånd med gammal naturskogsartad barrskog.

De produktiva skogarna i reservatet utgörs till stor del av blandbarrskog med varierande inslag av löv, även om rena tall- och granbestånd också förekommer. Påverkansgraden varierar kraftigt med allt ifrån gallrade tallskogar till bestånd med stark naturskogsprägel. Ett exempel på ett sådant naturskogsartat bestånd finns strax nedanför hållmarkerna på bergets västsluttning. Skogen utgörs här av gammal blandbarrskog med stort inslag av grov asp och vårtbjörk. I området finns rikligt med gamla, grova överståndare av tall och gran. Tillgången på död ved är god och flera rödlistade arter har hittats i området.

Bälingeberget hyser även en mycket rik flora. Vid en inventering noterades inte mindre än 217 olika kärlväxtarter. Bland dessa märks t ex låsbräken, höstlåsbräken, tibast samt orkidéerna myggblomster, nattviol och grönkulla.

Området har tidigare ingått i ett större reservat, se beslut från 1967-04-21.

5 SKÖTSELOMRÅDEN

Reservatet har indelats i fyra skötselområden; natur, information, leder och anläggningar. Reservatets avgränsning finns markerad på kartbilaga A. Kartbilaga B visar vart informationsskyltar, anläggningar och leder finns placerade. I bilaga C finns en sammanfattning över de särskilda åtgärder som behöver göras utöver den löpande skötseln i reservatet.

5.1 NATUR

Bälingeberget har höga geovetenskapliga värden vilka bör bibehållas för eftervärlden. Skogen är olikåldrad och delar av den är nästan helt opåverkad av människan. Flera intressanta och för länet sällsynta växt- och djurarter finns inom området. Om det genomförs nya naturinventeringar ska bevarandemålen för skötselområdet ses över och

vid behov revideras. Om spontan brand uppstår i reservatet skall släckning ske så skonsamt som möjligt och Länsstyrelsen informeras.

5.1.1 Bevarandemål

- Klapperstensfält och hållmarker är väl bevarade.
- Mängden död ved och gammal skog ska öka i de mer påverkade delarna av reservatet.

5.1.2 Skötselåtgärder

- Skogen ska lämnas för fri utveckling tillsvidare.

5.2 INFORMATION

Reservatet är skyltat från avtagsvägen vid Bälunge. Vid ingången till reservatet finns en stor parkeringsplats. En informationstavla ska finnas vid parkeringen. Tidigare har det funnits en informationsslinga i reservatet men av denna återstår idag endast blanka skyltar. Dessa skyltar kommer att tas bort. Det finns en broschyr från 1983 om Bälungeberget. Arbetet med att ta fram en ny informationstavla samt en ny broschyr pågår och beräknas vara klart under år 2004.

5.2.1 Kvalitetsmål

- Samtliga informationsskyltar ska vara aktuella och i tydligt läsbart skick.
- Gränsmarkeringarna ska vara tydliga.
- Vägskyltningen till reservatet ska vara funktionell.
- Aktuell information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.

5.2.2 Skötselåtgärder

- Skyltning och information ses regelbundet över så att den är aktuell och i tydligt läsbart skick.
- Vid behov ska samtliga skyltar röjas från sly.
- Vid behov ska information på webben uppdateras.

5.2.3 Utvecklingsmöjligheter

En naturstig med information om geovetenskapliga och biologiska värden inom reservatet. Befintliga stigar kan kompletteras med informationen. Ingen ny stig behöver dras.

5.3 LEDER

De stigar som ska finnas och underhållas finns markerade på bilaga B. Övriga stigar fyller ingen funktion och ska inte markeras upp igen.

5.3.1 Kvalitetsmål

- Samtliga stigar, 4,5 km, som är markerade i bilaga B är i mycket gott skick.
- Samtliga vägvisare, platsmärken och avståndsmärken ska vara tydliga och enhetliga.

5.3.2 Skötselåtgärder

- Stigarna ska regelbundet röjas från sly och fallna träd.

- Stigarnas markeringar ska regelbundet ses över.
- Vägvisare, platsmärken och avståndsmärken ska regelbundet ses över.

5.4 ANLÄGGNINGAR

En stor parkeringsplats finns anlagd vid reservatets ingång. Vid parkeringsplatsen ska det finnas bänkar att sitta på. Totalt kommer det att finnas fem stycken rastplatser med möjlighet att elda (totalt åtta stycken eldplatser) och tre stycken dass i reservatet. De anläggningar som ska finnas i reservatet är markerade på bilaga B. Reservatets gamla eldplatser från 70-talet kommer att avvecklas eller bytas ut.

5.4.1 Kvalitetsmål

- Eldplatser, vedförråd och dass finns kvar och är i mycket gott skick.
- Eldplatser, vedförråd och dass är fria från sly och skräp.
- P-platsen är funktionsduglig.

5.4.2 Skötselåtgärder

- Regelbunden kontroll och underhåll av eldplatser, vedförråd och dass.
- Regelbunden kontroll och underhåll av parkeringsplats.

6 UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Skötselplanens bevarandemål skall vart tionde år följas upp av Länsstyrelsen och skötselplanens kvalitetsmål skall varje år följas upp av Länsstyrelsen tillsammans med skötselansvarig.

En kortfattad skötselrapport skall skrivas årligen av skötselansvarige och lämnas till Länsstyrelsen. Rapporten skall redovisa vilka skötselinsatser som gjorts, kostnader för dessa samt om behov av större reparationer finns. Rapporten skall även redovisa om några uppenbara förändringar i naturtillståndet upptäckts vid besöken i reservatet. Akuta hot mot reservatets värden samt behov av akuta åtgärder meddelas till länsstyrelsen omgående.

Eventuella brott mot reservatsföreskrifter skall anmälas till länsstyrelsen omgående.

7 SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

Vad	Ansvarig	När
Information		
Kontrollera att informations-skyltarna innehåller aktuell information och är läsbara. Rapportera till länsstyrelsen om nya skyltar behövs.	Skötselansvarig	Årligen
Röjning av sly vid informationstavla.	Skötselansvarig	Vart femte år om så är nödvändigt.

Kontrollera att gränsmarkeringarna är tydliga. Rapportera till länsstyrelsen om åtgärder behövs.	Skötselansvarig	Vart tionde år
Aktuell information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.	Länsstyrelsen	Vid behov
Leder		
Kontrollera stigens framkomlighet, markeringar och vägvisare. Åtgärda vid behov. Rapportera till länsstyrelsen om omfattande åtgärder behövs.	Skötselansvarig	Varje år
Anläggningar		
Kontroll av p-platsens skick. Åtgärda om så behövs.	Skötselansvarig	Årligen
Kontroll och underhåll av samtliga anläggningar. Om större underhåll behövs rapportera till länsstyrelsen.	Skötselansvarig	Årligen
Området städas från skräp.	Skötselansvarig	Fortlöpande vid varje besök om så är nödvändigt.

8 LITTERATUR

Bälingebergets naturreservat, naturinventering. Statens Naturvårdsverk och Länsstyrelsen i Norrbottens län, Naturvårdsenheten. 1981.

Bälingebergets naturreservat

Blå Kartan 24 L

Skala 1:15 000

0 200 400 meter

Informationsskyltar, anläggningar och leder

- A. Informationstavla, bänkar, dass, parkering
- B. 2 st eldplatser, vedförråd, dass
- C. 1 st eldplats, vedförråd
- D. 2 st eldplatser, vedförråd
- E. 2 st eldplatser, vedförråd, dass
- F. 1 st eldplats, vedförråd
- G. Vägschild

Sammanfattning av särskilda åtgärder

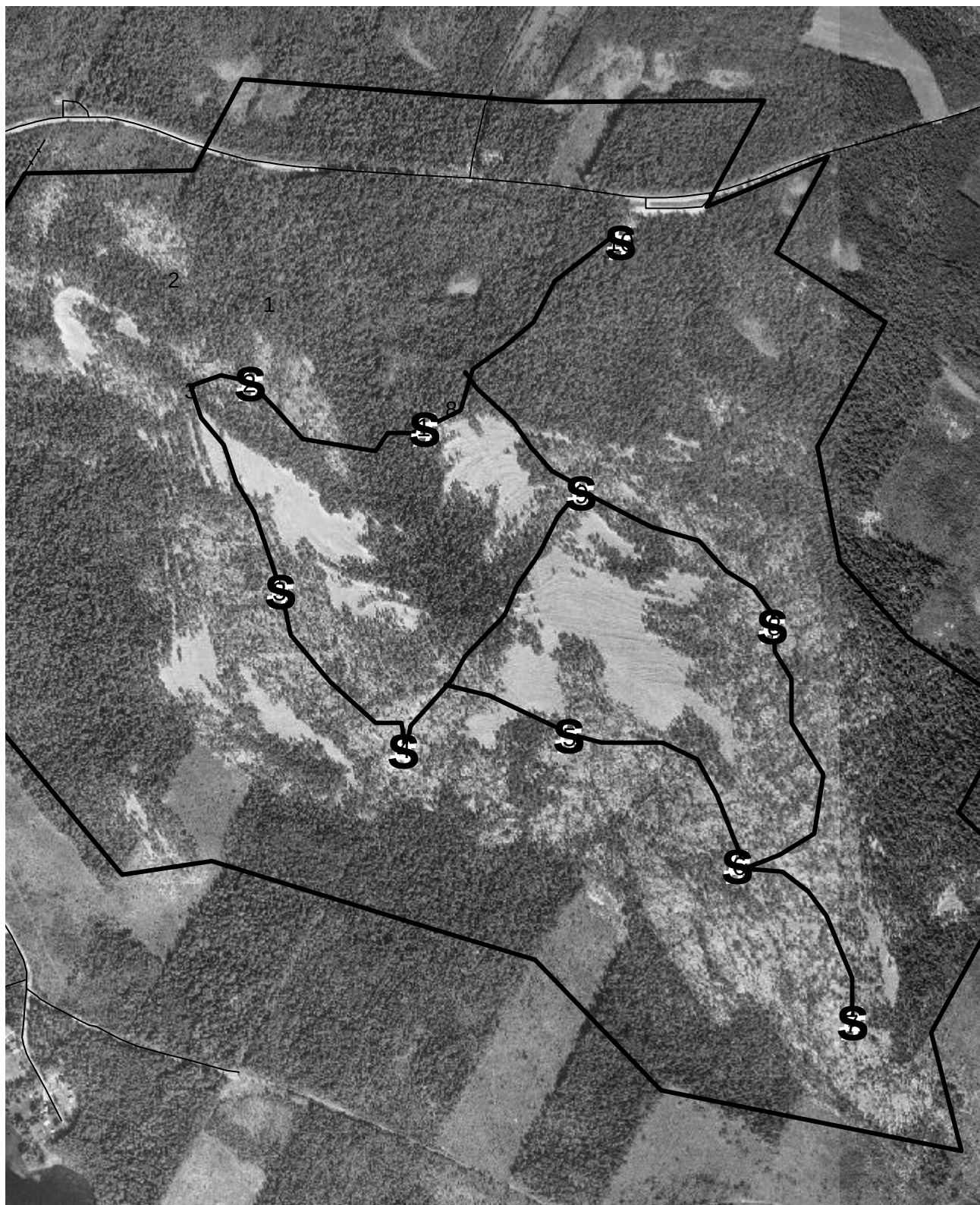
År	Plats	Åtgärd
2004 - vårvinter	Nr 9	Ersätt befintliga eldplatser med två nya. Tag bort soptunnan. Byt ut vedförrådet. Om möjligt kan dasset från punkt 4 ställas hit.
2004-vårvinter	Nr 4	Samtliga rastplatser (4 st) som befinner sig nedanför grottan ska avvecklas. Cementringen vid grottan samt dass, vedförråd och soptunna ska tas bort. En ny eldplats byggs bredvid vindskyddet.
2004-sommar	Nr 10	Tag bort eldplatsen. Några nya bänkar. Tag bort soptunna, "Hägnans skylt" samt den gamla reservatsskylten.
2004-sommar		Skyltarna från den gamla natur-/geologistigen tas bort.
2004-sommar		De på kartan markerade slingorna ska vara väl synliga i terrängen. Märk upp om det behövs.
2004-sommar		Reservatets nya gräns ska märkas upp. Ta bort gamla gränsmarkeringar (yttre och inre reservatsgräns).

År	Plats	Åtgärd
2005-vårvinter	Nr 4	Vindskyddet ska bytas ut mot en ny eldplats, eventuellt med vindskydd. Vedförrådet tas bort Ett nytt vedförråd ska ställas i anslutning till eldplatserna.
2005-vårvinter	Nr 1	Eldplatsen ska avvecklas.
2005-vårvinter	Nr 2	Eldplats och vedförråd ska bytas ut. Tag bort soptunnan.
2005-vårvinter	Nr 3	Två stycken eldplatser som ser ut som kåtor ska avvecklas. Tag även bort vedförrådet och soptunnan.

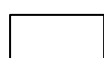
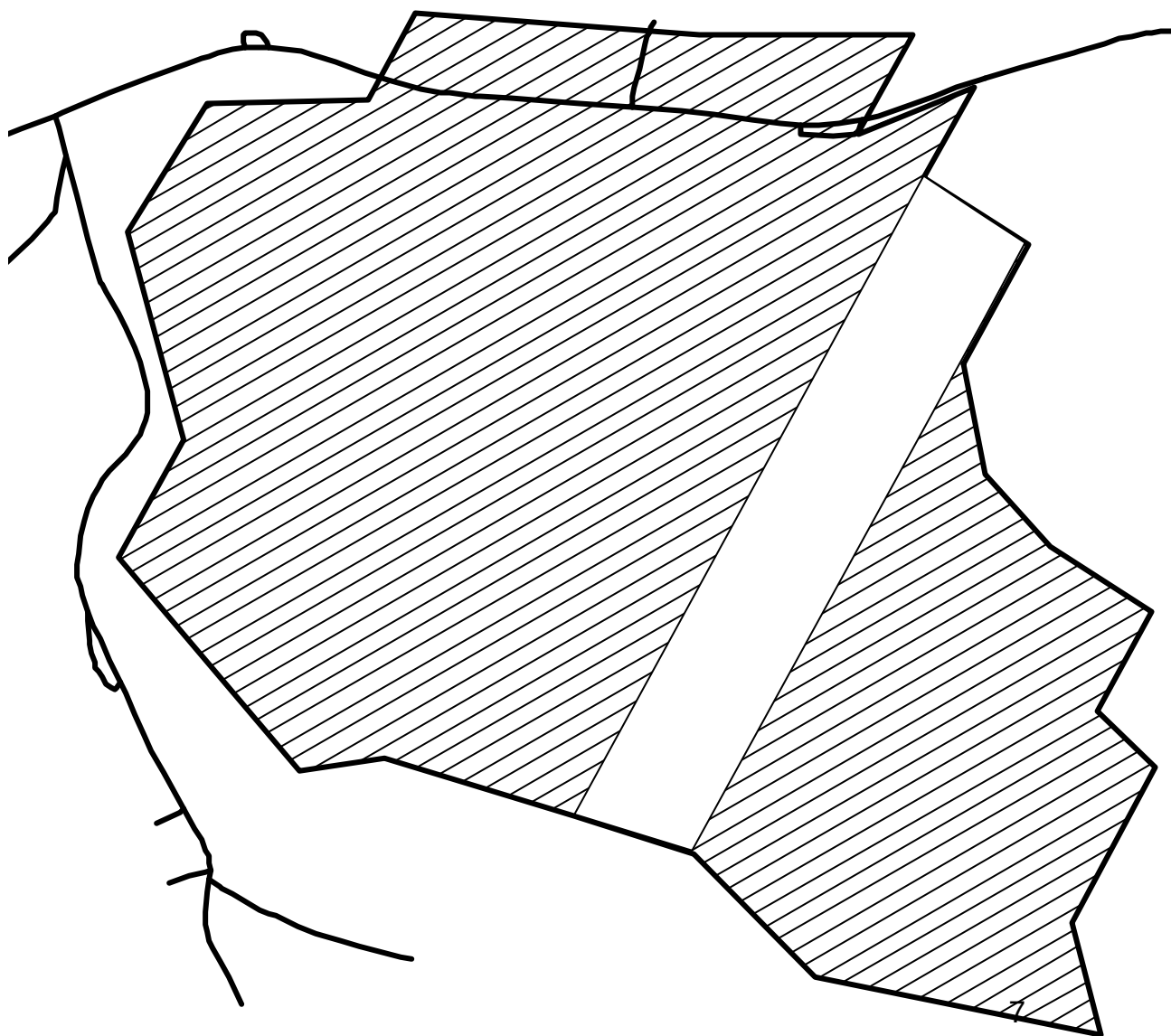

	Plats	Åtgärd
2006- vårvinter	Nr 5	Eldplatsen ska avvecklas.
	Nr 6	De två befintliga eldplatserna ska restaureras. Byt ut vedförrådet och tag bort soptunnan.
	Nr 7	En av två eldplatser ska avvecklas. Tag bort soptunnan och byt ut vedförrådet.
	Nr 8	Tag bort bordet och bänken.

Kartbilaga till sammanfattning av särskilda åtgärder.

Markägare inom
Bälingebergets naturreservat

Bälinge 11:1 (del av), Privat markägare

Bälinge 3:47, Staten genom Naturvårdsfonden